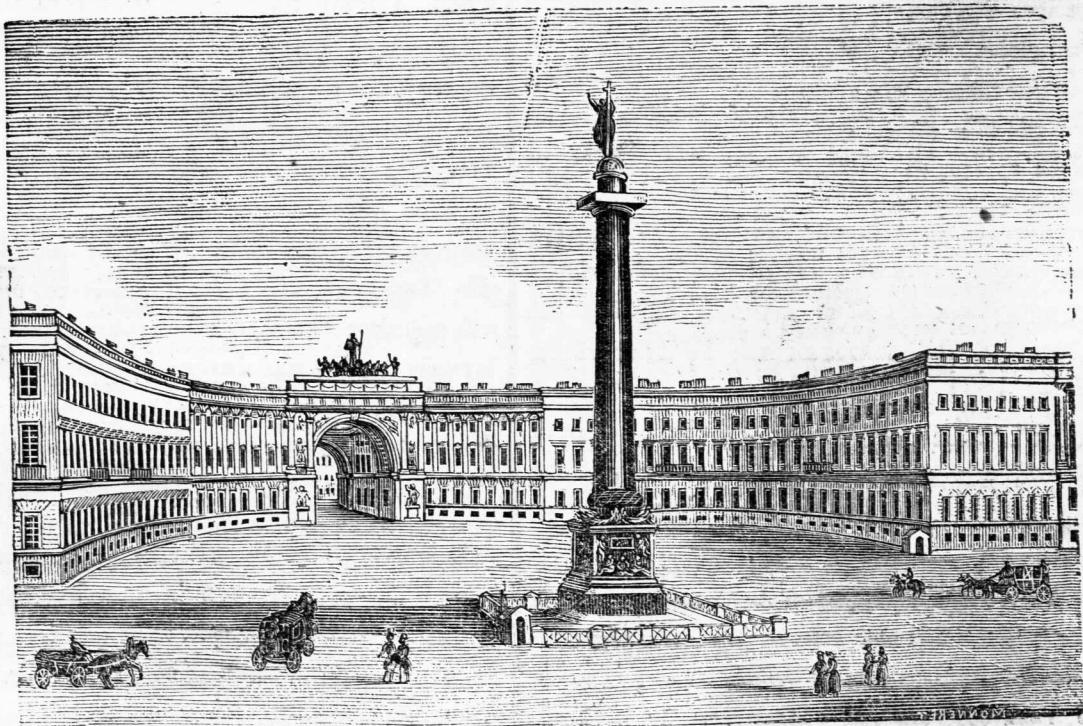

πειτα δὲ ὑφάσματα, χειρόμακτρα, πλεγμάτια, σα-
πώνιον, καὶ ἐν γένει πάντα τὰ χρησιμένοντα εἰς τῶν
ἀρχαίων τὸν ἴδιωτικὸν δίον.

Ἄλλὰ δὲν θέλω ἀποπερατώσει τὴν ἐπίτομον ταῦ-
την περιγραφὴν, χωρὶς ν' ἀναφέρω καὶ περὶ ἄλλου
εὑρέματος γενομένου ἐν Ἱρακλείῳ, ἵσως τοῦ σπου-
δαιοτέρου πάντων τῶν ἄλλων. Εἰς μέρος ἀπόκεν-
τρον ἀνεσκάψῃ Θάλαμος μικρὸς καὶ μόνος, δύστις ἐ-
ξελήφθη κατ' ἀρχὰς ὡς ἀνθρακέως οἶκος, διότι ἐν
αὐτῷ εἰς ἴδιας θέσεις εὑρέθησαν μετὰ πολλῆς συμμε-
τρίας διατείμεναι τινὲς χιλιάδες στρογγύλων ἀν-
θράκων, οὓς καὶ κατ' ἀρχὰς ἀμειῶς διέρριψαν οἱ
ἐργάται. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα παρετηρήθη ὅτι ὁ θά-
λαμος περιεῖχε καὶ τρεῖς προτομὰς ἀγαλμάτων, καὶ
τινὰ μελανοδοχεῖα, καὶ γραφικοὺς καλάμους, ὅλα

ἀντικείμενα ξένα εἰς ἀνθρακεῖον. Τότε οἱ ἀνθρακες
παρετηρήθησαν προσεκτικῶτερον, καὶ ἐφάνη ὅτι ἡσαν
κεκαυμένοι πάπυροι σώζοντες ἀκόμη τὰ γράμματα
ὅρατα, καὶ συνελέγησαν ἐξ αὐτῶν ὡς ἔξαπισχίλιοι,
καὶ μετ' ἀγώνων ἀκατανόήτων καὶ ὑπομονῆς ἀπα-
ραδειγματίστου ἀνεγνώσθησαν μέχρι τοῦδε ἐξ αὐτῶν
περὶ τοὺς τρισχιλίους καὶ πεντακόσιους. Καὶ ἀληθὲς
μὲν εἴναι ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἀνταποκρίνεται μέ-
χρι τοῦδε εἰς τὴν προσδοκίαν, καὶ ὅτι τὰ ἀναγνω-
σθέντα εἰσὶ κατὰ μέγα μέρος ἀφανεῖς τινες περὶ ῥη-
τορικῆς πραγματείαι. Ἀλλὰ μένουσιν ἀκόμη ν' ἀνα-
γνωσθῶσι δισχίλια χειρόγραφα καὶ πεντακόσια, καὶ
τίς οἶδε ποίους κρύπτουσι θησαυρούς; τίς δὲ δύναται
νὰ προϊδῇ ποιὰ θαύματα μᾶς ἐπιφυλάττει ἡ Πομ-
πηία;

A. P. P.

Η ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΣΤΗΛΗ.

Ἐπὶ τῆς πρὸ τῶν χειμεριῶν Ἀνακτόρων τῆς
Πετρουπόλεως μεγάλης πλατείας, ὑψοῦται ὑπερηφά-
νως ἡ Ἀλεξανδρινὴ στήλη, κολοσσαῖον λαμπρὸν
μνημεῖον, ἀνάλογον τῆς μεγαλοψυχίας καὶ δόξης τοῦ
μεγάλου ἀνδρὸς, πρὸς μνήμην τοῦ ὅποιου ἀνηγέρθη,
τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Αὐτοκράτορος Ἀλεξανδροῦ
τοῦ πρώτου.

Καὶ τὴν μὲν ἰδέαν τῆς ἀνεγέρσεως συνέλαβεν ἀ-
μέσως μετὰ τὴν ὀπείωσιν τοῦ Ἀλεξανδροῦ ὁ με-
γαλόνος αὐτοῦ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος, ὁ νῦν εὐκλεῶς
ἡγεμονεύων Αὐτοκράτωρ Νικόλαος· ὁ δὲ Γάλλος ἀρ-
χιτέκτων Λούφερέρχινδος, προσκληθεὶς νὰ ἐπιληφθῇ
τοῦ ἔργου, ἐγνωμοδότησε νὰ παραδεχθῶσι πρὸς τοῦτο
τὸν παλαιὸν τρόπον τῶν στηλῶν καὶ ὀδελίσκων,

προβάλλων νὰ κατασκευάσωσι τὴν τοιαύτην στήλην ἐξ ὑπερμεγέθους τμῆματος κοκκώδους λίθου, και μένου εἰς ἐν τῶν λατομείων τοῦ Πυτερλάξου, εἰς τὸν κόλπον τῆς Φιλανδίας, ὅπου εἰσέρχονται διὰ σκοτεινοῦ μονοπατίου ἐσκαμψένου ἐντὸς τοῦ βράχου, καὶ ὅθεν εἶχον ἐκκόψει καὶ τοὺς τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἀνδριάντας τοὺς σχηματίζοντας τὸ πτέρωμα τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Ἰσαὰκ. Τὸ λατομεῖον τοῦτο κείμενον μεταξὺ τῶν πόλεων Βιμβούργου καὶ Φρειδερίκης, καὶ ἀπέχον τριακοσίους μόνον Γαλλικοὺς πόδας τῆς παραλίας, παριστᾶ ὅψιν καταπληκτικὴν καὶ ἀγρίαν· διότι πέριξ αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει οὔτε φυσικὴ τις βλάστησις ἢ ἀλλο δοποιονδήποτε ἔχος γονίμου γῆς, πλὴν τινῶν μικρῶν γυμνῶν γηλόφων, οὔτε ἄλλη τις ἀνθρώπινος καλλιέργεια, ἢ οἰκοδομὴ, πλὴν τινῶν διεσπαρμένων καλυβῶν. Οἱ δὲ ἐνδον τοῦ λατομείου τόπος, τὸν δοποῖον ἔδει νὰ περικόψωσι πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ κοκκώδους τούτου τμῆματος, εἴχε μῆκος μὲν ἐννενήκοντα ὀκτὼ ποδῶν Γαλλικῶν, περιφέρειαν δὲ πλάτους εἰκοσιειδύο ποδῶν, ἐζύγιες δὲ 9,000,566 Γαλλικὰς λίτρας, καὶ ὥφειλε νὰ ἐκκοπῇ ἀπὸ τοῦ βράχου ἐκ. τῶν τριῶν αὐτοῦ πλευρῶν. Η γιγαντιαία ἔργασία τῆς ἐκκοπῆς ταύτης, μέγα δεῖγμα σπανίας ἐπιμονῆς, καὶ εἰς τὴν δοποίαν εἰργάζοντο ἀδιακόπως ἐξακόσιοι ἔργαται, διήρκεσε δύο δλόκληρα ἔτη· ἐπὶ τέλους εἰς τὰς 19 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1831 τὸ ὑπερμέγεθες τοῦτο τμῆμα τοῦ κοκκώδους λίθου ἐξεκόπη, καὶ ἐν διαστήματι ἐπτὰ μόνον λεπτῶν τῆς ὥρας ἐτέθη ἐπὶ τῆς ἐπίτηδες κατασκευασθείσης νηὸς, καὶ μετεκομίσθη εἰς Πετρούπολιν.

Η Ἀλεξανδρινὴ στήλη ὑπερβαίνει κατὰ τὸ ὑψος ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε ἀνεγερθέντα μονόλιθα μνημεῖα· δοκεῖτος αὐτῆς εἶναι ὑψηλὸς ὅγδοήκοντα Γαλλικοὺς πόδας, καὶ ἵσταται ἐπὶ στυλοβάτου, κατασκευασμένου ὅμοίως ἐκ κοκκώδους λίθου. Καὶ τὸ μὲν ὅλον ὑψος τοῦ μνημείου, μετρούμενον ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς πλατείας μέχρι τῆς ἀνωτέρας ἀκρας τοῦ σταυροῦ, εἶναι ἐκατὸν ἑξήκοντα ὀκτὼ ποδῶν Γαλλικῶν· αἱ δὲ τέσσαρες πλευραὶ τοῦ στυλοβάτου εἶναι κεκοσμημέναι διὰ δραίων ἀναγλύφων παριστώντων ἴσοριαν πολεμικὰ ἀνδραγαθήματα τῶν Ρώσων ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος. Μεταξὺ δὲ διαφόρων ἄλλων

συμβόλων καὶ πανοπλιῶν διαπρέπουσιν οἱ ἀλληγορικοὶ ἀνδριάντες τῶν ποταμῶν τῆς Γερμανίας Χρόνου (Niemen) καὶ Βιζούλα (Vistule) καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀγάλματα τῆς Νίκης, τῆς Εἰρήνης, τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Εύμενείας, τῆς Σοφίας καὶ τῆς Ἀφθονίας. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς κορυφῆς τῆς στήλης ἵσταται ἄγγελος κρατῶν διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸν σταυρὸν, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς δεικνύων τὸν οὐρανόν· ἐπὶ δὲ τῆς πρὸς τὰ ἀνάκτορα πλευρᾶς ὑπάρχει ἐπιγραφὴ Ρωσσιστὶ λέγουσα «ΑΛΕΞΑΝΔΡΩΝ ΤΩΙ ΠΡΩΤΩΙ Η ΡΩΣΙΑ ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΣΑ» δὲ στυλοβάτης, τὸ ἐπιστύλιον καὶ ἡ βάσις ἐπὶ τῆς δοποίας ἵσταται δὲ Ἅγγελος εἶναι κεκαλυμμένα ὑπὸ ὁρειχάλκου.

Ἡ ἀνέγερσις τῆς Ἀλεξανδρινῆς στήλης ἔγεινε μετὰ μεγίστης παρατάξεως τὴν τριακοστὴν τοῦ ἔτους 1834, κατὰ τὴν ἡμέραν δηλαδὴ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἀγίου Ἀλεξανδρού.

Η τελετὴ ἥρχισε διὰ τῆς ἱεροπραξίας μεγαλοπρεπεστάτου μυημοσύνου ψαλέντος μετὰ κατανυκτικῶν προσευχῶν καὶ θερμῶν δεήσεών πρὸς τὸν ὑψίστον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Αὐτοκράτορος Ἀλεξανδρου· παρίσταντο δὲ δὲ Ἀυτοκράτωρ μεθ' ὅλης τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ κλήρου, τῶν Ὑπουργῶν, τῶν Γερουσιαστῶν, τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ ὅλων τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, καὶ ἀπείρου πλήθους λαοῦ. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν δὲ Ἀυτοκράτωρ ἐστραμμένος πρὸς τὴν στήλην ἐκλινεὶς γόνῳ κατὰ γῆς μετὰ κατανύξεως, ἐκατὸν χιλιάδες πεζῶν, ἵππεων καὶ πυροβολιστῶν ἐμιμήθησαν ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ διὰ ταχείας κινήσεως τὸ παράδειγμα αὐτοῦ, καὶ γονατίσαντες ἐπίσης συνήνωσαν τὰς ἐγκαρδίους αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν ἱκεσίας μὲ τὰς τοῦ φιλαδέλφου Ἡγεμόνος αὐτῶν· γλυκεῖα δὲ ἡ ζωηροτάτη ἀνάμνησις τῶν σπανίων ἀρετῶν ἢ ἐξόχων φυσικῶν πρωτερημάτων τοῦ γενναιοτέρου ἢ φιλανθρωποτέρου τῶν ἡγεμόνων συνεκίνησε διὰ μᾶς τὰς καρδίας ὅλου τοῦ Ρωσσικοῦ λαοῦ καὶ ἀπέσπασε δάκρυα ἡμέρου κατανύξεως ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ αὐτῶν τῶν σκληροτέρων ψυχῶν· Ἄλλ' ὅτε δὲ Ἀυτοκράτωρ Νικόλαος ἀνεγερθεὶς ἔθεσε τὸν πῦλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππου ἐστράφη διὰ ν' ἀναχωρήσῃ, πεντακόσιαι κανονίων θολαὶ συνέχεον τὸν θορυβώδη αὐτῶν κρότον μετὰ τῶν γοητευτικῶν

ηγων τῆς παιανιζούσης στρατιωτικῆς μουσικῆς καὶ τῶν χαρμοσύνων ἀλαλαγμῶν τοῦ ἐπευφημοῦντος πλήθους· οἱ δὲ αὐλικοί, οἱ Γερουσιασταὶ, τὸ διπλωματικὸν σῶμα, καὶ αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ καταβάντες ἀπὸ τὰ ἐπὶ τῶν τριῶν πλευρῶν τῆς πλατείας ὑψωμένα θωρεῖα, ὅπου ἵσταντο κατὰ τὴν τελετὴν, παρηκολούθησαν τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὸν ἱερούργησαντα αἰλῆρον, καὶ πάντες περιῆλθον κύκλῳ τῆς Ἀλεξανδρινῆς στήλης· τὰ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ ἱερὰ ἀμφια τοῦ αἰλῆρου, αἱ πλούσιαι στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ στολαὶ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαλλήλων, καὶ τὰ πολυτελῆ κοσμήματα τῶν γυναικῶν, ἐνδεδυμένων κατὰ τὸ ἀρχαῖον Ρωσικὸν ἔθος, παρίστων εἰς τοὺς ὁφθαλμοὺς θέαμα μεγαλοπρεπέστατον, μαγευτικότατον καὶ σπανιότατον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Ομιλία Κ. Ασωπίου,

Ἐκφωνηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημείῳ Θεοφάνειας
τῇ καὶ Οκτωβρίου 1842, ἐπὶ τῆς πρότης
ἐνάρξεως τῶν αὐτοῦ μαθημάτων.

Κύριοι!

Τὸ περὶ Ἑλληνικῆς Φιλολογίας μάθημα ἥγειρε ὡς ἐγείρει πάντοτε εἰς τὴν ψυχὴν μου αἴσθημα, σύμμικτον ἐκ χαρᾶς καὶ λύπης· ἐκ χαρᾶς μὲν, διότι ἀνοίγει ἐνώπιόν μου θέατρον τοῦ ὄποιου αἱ πολυειδεῖς καὶ ποικίλαι σκηνογραφίαι εἰναι τόσον τερπναὶ καὶ τόσον γοητευτικαὶ, ὃστε μὲ κάμνουσι νὰ λησμονῶ τὸ ἐνεστώς διὰ τὸ παρελθόν, καὶ ἀναπτέροῦσι μου τὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον· ἐκ λύπης πάλιν, διότι παραβάλλων τὰς δυσκολίας τοῦ πράγματος πρὸς τὰς ἐμάς δυνάμεις εὑρίσκω ὅτι αἱ πρώται ὑπερβαίνουσι πολὺ, παραπολὺ, τὰς δευτέρας, καὶ οὕτως ὡ ἐν ἀρχῇ ἐνθουσιασμὸς μετατρέπεται εἰς συστόλην καὶ κατήφειαν.

“Ινα πληροφορηθῆτε δὲ ὅτι λέγω ταῦτα, δχι δι ἀκαιρον ταπείνωσιν καὶ μετριοφορούσην ἀλλ’ ἐκ πεποιθήσεως, ἔξαιτοῦμαι τὴν προσογήν σας εἰς τὴν ἔξετασιν αὐτοῦ τοῦ πράγματος, χωρὶς προοιμίων. Εἰς τὴν σειρὴν τῶν ἔφεξης συνδιατριβῶν μας θέλομεν προσπαθήσει νὰ ὀρίσωμεν, ὅσον τὸ δυνατὸν ἀκριβέστερον, τί ἐστι φιλολογία, τίς ἡ ἀρχὴ της, τίνα τὰ μέρη της καὶ τὰ ὅμοια, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν τοσούτῳ λαμβάνομεν. ὡς λημματὶ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία ἡ κατ’ ἔξοχὴν φιλολογία εἶναι ἡ πλήρης ἀναγνώρισις ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου, κατὰ πᾶσαν αὐτοῦ σχέσιν καὶ καθ’ ὅλην τὴν ἔκτασιν. “Ινα γνωρίσωμεν τὸν

βίον ἐνός τινος ἔθνους, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὰ στοιχεῖα τὰ συνιστῶντα τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. Τίνα λοιπὸν τὰ στοιχεῖα ταῦτα;

Πολλάκις παρὰ πολλῶν παρωμοιάσθησαν τὰ ὄλοκληρα ἔθνη πρὸς τὸν κατὰ μέρος ἄνθρωπον, καὶ ἡ παρομοίωσις δὲν εἶναι ἀτυχής. Τὰ ἔθνη ἔχουσιν, ὡς ὁ κατὰ μέρος ἄνθρωπος, τὴν γηροντικὴν ἡλικίαν των. Άμφοτερα συντηροῦνται διὰ τῆς ἴσορροπίας καὶ ἀρμονίας τῶν συστατικῶν μερῶν, καὶ ἀφανίζονται διὰ τῶν ἐναντίων. Άμφοτερα ὑπόκεινται εἰς ἀσθενείας, χρονικὰς ἡ ὀξείας, ἐλαφρὰς, έχειας ἡ θανατηφόρους. Άμφοτερα δυνατὰν νὰ σωθῶσι διὰ προφυλακτικῶν ἡ θεραπευτικῶν μέσων, ἢ, διὰ τὸ ἀνίατον τῆς νόσου, διὰ τὸ ἀνάλγητον τοῦ νοσούντος, διὰ τὸ ἀκατάλληλον τῆς θεραπείας, νὰ λείψωσιν ἐκ προσώπου τῆς γῆς, τῆς διαφορᾶς ἐννοούμενης πάντοτε ὅτι καὶ ἡ ὑγεία, καὶ ἡ νόσος καὶ ἡ ἀγωνία, καὶ πάντα τὰ περὶ τὰ ἔθνη εἶναι ἀσυγκρίτως χρονιώτερα. Οἱ αἰώνες τῶν ἀτόμων εἶναι μόνον ἐνιαυτοὶ ἢ καὶ μῆνες τῶν ἔθνων. Καθὼς λοιπὸν, ἵνα γνωρίσωμεν τὸν βίον τοῦ προσώπου, πρέπει νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀρχὴν, τὰς τύχας καὶ τὸ τέλος του, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἔθνους ὅτι εἶναι ἡ Βιογραφία εἰς τὸ πρόσωπον, τοῦτο εἶναι ἡ ἴστορία εἰς τὸ ἔθνος.

Ἐόντος ἐποιονδήποτε ἔχει ὡρίσμένην τάξιν συναλλαγμάτων καὶ συμβολαίων τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους, ἔχει θεσμοὺς τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, δικαστήρια λοιπὸν ἵνα προστατεύωσι τὰ πρώτα, έσουλευτήρια καὶ κυβεργήσεις ἵνα ἐπαγγυπνῶσιν εἰς τὰ δεύτερα, καὶ ἵδιον πάλιν πρέπει νὰ ἔξετασθῇ τὸ πολίτευμα καὶ ὁ τρόπος τῆς κυβεργήσεως τοῦ, ἵνα γνωρίσθῃ ὁ βίος του. Άλλὰ τὰ ἔθνη δὲν ζῶσιν εἰς τὸν κόσμον μόνα των καὶ ἀπ’ ἀλλήλων κεχωρισμένα, ὅσον μάλιστα πολιτεύονται, τόσον περισσότερον ἐπιμήγυνυται· ἔθνος ἔχει λόγον πρὸς ἔθνος, ὡς ἀτομον πρὸς ἀλλο ἀτομον τῆς αὐτῆς κοινωνίας. Ανάγκη λοιπὸν νὰ γνωρισθῶσιν ὅχι μάγον αἱ ἐσωτερικαὶ ἀλλὰ καὶ αἱ ἔξωτερικαὶ αὐτοῦ σχέσεις· ὥστε ὡς τὴν σήμερον ἔξεταζονται αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις τῶν διαφόρων τῆς Εὐρώπης ἔθνων πρὸς ἀλλήλα, οὕτω πρέπει νὰ ἐρευνηθῶσιν αἱ σχέσεις εἰτε τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὰ Βάρβαρα ἔθνη, εἰτε αὐτῶν τῶν Ἕλλήνων πρὸς ἀλλήλους, τοῦ Ἀθηναίου πρὸς τὸν Σπαρτιάτην καὶ καθεξῆς, καὶ οὕτω νὰ γνωρισθῇ, ὡς ηθέλαμεν εἰπεῖν κατὰ τὴν γλωσσαν τῶν σημερινῶν Νομικῶν, τὸ παρ’ Ἑλληνοι δίκαιοι τῷ θέρωρι. (1) Διότι ἡ Ἑλλάς παρίσταντε τὸ πάλαι, ὡς ἐν μικρογραφίᾳ τὴν σημερινὴν Εὐρώπην.

(1) *Ies wachsmats jus gratium gnale obtinuit apud gracie.*